

SVENSKT NÄRINGSLIV

Justitiedepartementet

SN referensnr: 2024/148

Grundlagsenheten

103 33 Stockholm

Stockholm

Dnr Ju2024/01778

Stockholm, 2024-12-16

Remiss av SOU 2024:63

Föreningen Svenskt Näringsliv har beretts tillfälle att avge yttrande över angivna betänkande.

I det remitterade betänkandet föreslås en ny generell sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör utlämnade av annars sekretessbelagda uppgifter till annan myndighet. Bakgrunden till förslaget är att det framkommit att det finns ett generellt och omfattande behov av åtgärder som förbättrar möjligheterna att förhindra, förebygga, upptäcka, utreda och ingripa mot fusk, felaktiga utbetalningar, regelöverträdelser och brottslighet.

Förslaget innebär att sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden inte ska hindra att en uppgift lämnas till annan myndighet om det behövs för att

1. Förebygga eller förhindra att en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd, en skatt eller en avgifts beslutas, betalas ut eller tillgodoses felaktigt med ett för högt eller för lågt belopp
2. upptäcka eller utreda sådant som avses i 1,
3. utreda brott eller för att motverka brottslig verksamhet,
4. förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk eller regelöverträdelser, eller
5. handlägga ärenden i författningsreglerad verksamhet.

Svenskt Näringsliv ser ett stort behov av åtgärder för att motverka den kraftigt ökande brottsligheten som får stora samhällsekonomiska konsekvenser, drabbar enskilda individer och företag, belastar våra gemensamma medel och i slutändan hotar tilliten till samhällsgemenskapen i stort. För företagen får den ökade brottsligheten långtgående direkta följder. Seriösa företag drabbas dessutom när de riskerar att slås ut av oseriösa eller rent kriminella konkurrenter. Det finns en

överhängande risk att det rådande läget påverkar Sverige som investeringsland. Arbetet med brottsprevention och brottsbekämpning är därmed en mycket central fråga för Svenskt Näringsliv.

Svenskt Näringslivs uppfattning är att proportionerliga, riskbaserade åtgärder och riktade myndighetskontroller bör prioriteras. Åtgärder som försämrar företagandets förutsättningar och drabbar den stora majoriteten hederliga företag genom ökad administrativ börda och bör undvikas.¹ Ett ökat informationsutbyte mellan myndigheter skulle förbättra förutsättningarna för en effektiv myndighetsutövning och därigenom minska risker för felaktiga utbetalningar och öka möjligheten att bekämpa kriminella verksamhet. Det överensstämmer med den inriktning för brottsbekämpning som Svenskt Näringsliv förordar. Samtidigt är det viktigt att värna den personliga integriteten och skydda enskilda mot en alltför omfattande kartläggning från myndigheterna. Detta blir särskilt relevant mot bakgrund av de långtgående möjligheter att lagra och bearbeta information som teknologin medger.

Utredningen föreslår en ny generell sekretessbrytande regel som inte ska vara begränsad till att bekämpa allvarlig kriminell verksamhet utan även omfatta uppgifter inom ramen för den ”normala” myndighetsutövningen. Av författningskommentaren framgår att bestämmelsen inte ska vara subsidiär i förhållande till övrig reglering, vilket innebär att det ska vara möjligt att lämna ut uppgifter med stöd av bestämmelsen även i de fall det finns en annan sekretessbestämmelse som reglerar uppgiftsutbytet och som innebär att uppgiften inte får lämnas ut. I sitt yttrande gällande SOU 2023:69 konstaterade Lagrådet att det förslaget innebär en betydande omställning av myndigheternas uppdrag och att det måste anses vara fråga om en stor principiell nyhet i svensk förvaltningstradition, vars konsekvenser inte går att överblicka.² Enligt Svenskt Näringsliv gäller detta i högsta grad även för det nu remitterade förslaget, särskilt som det inte är begränsat till brottsbekämpande åtgärder utan sekretessgenombrottet ska gälla på ett mer generellt plan.

Som framgår av utredningens kartläggning finns det ett stort behov av bättre informationsutbyte mellan myndigheter. Det remitterade förslaget torde i stor utsträckning tillgodose det behovet. Förslaget innebär dock att det kommer bli svårt eller omöjligt för den enskilde att överblicka den information som lämnats ut eller delats mellan myndigheter om dennes personliga och ekonomiska förhållanden. Möjligheten till granskning och kontroll av utlämnandet av uppgifter är också begränsad. För att balansera detta och för att stärka förutsättningarna för korrekt

¹ Att tillse att myndigheternas befintliga befogenheter och kontrollverksamhet utnyttjas på effektivast möjliga sätt är en självklar utgångspunkt. Svensk Näringsliv har dock i tidigare remissvar uppmärksammat att Skatteverkets kontrollåtgärder minskat väsentligt i antal, se Svenskt Näringslivs remissvar SOU 2023:34, dnr. Ju2023/01611.

² Se Lagrådets yttrande 2024-10-14 sid 5

hantering anser Svenskt Näringsliv att det behöver införas en skyldighet för myndigheterna att regelbundet följa upp utlämnandet av uppgifter. Det bör vidare övervägas om ett övervakade organ, exempelvis Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, ska ges ett uppdrag att bevaka hur lagstiftningen tillämpas i syfte att värna enskildas integritetsintresse.

Vid ett utökat informationsutbyte mellan myndigheter i linje med det remitterade förslaget är det enligt Svenskt Näringsliv lämpligt att se över vissa sanktionssystem, exempelvis reglerna om skattetillägg i skatteförfarandelagen. Om oriktigheter i beskattningen kan upptäckas med hjälp av det remitterade lagförslaget kan det av legitimitetsskäl ifrågasättas om skattetillägg ska kunna påföras.

Svenskt Näringsliv konstaterar slutligen att tillgång till information om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden ställer höga krav på den som förfogar över informationen. Ett genomförande av utredningens förslag kommer innebära möjlighet till ett kraftigt ökat informationsutbyte mellan myndigheter. Att på ett effektivt och rättssäkert sätt omhänderta och utnyttja information som de berörda myndigheterna på detta sätt skulle förfoga över är en ansvarsfull uppgift. Det är angeläget att man i det fortsatta arbetet vidtar lämpliga åtgärder för att uppnå önskade effektivitetsvinster, samtidigt som rättssäkerheten upprätthålls.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Johan Fall

Katarina Bartels